

AVRUPA BİRLİĞİ’NİN YOLSUZLUKLA MÜCADELESİNDE SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIKLARININ GERİ ALINMASI

Hatice TOPKAYA *
Ahmet TOPKAYA**

ÖZET

Günümüzde, yolsuzluk Avrupa Birliği açısından da büyük bir sorun haline gelmiştir. Bu kapsamda Stockholm Programı ile AB içerisinde ortak bir yolsuzlukla mücadele politikası benimsenmesi kararlaştırılmıştır. Bu amaçla, üye ülkelerden mali soruşturma kapasitelerini artırmaları, suç gelirlerinin tespiti, el konulması ve müsaderesinin daha etkin bir şekilde yapılması ve malvarlığı geri alım birimleri (varlıkların geri alınması ofisi) (Asset Recovery Office-ARO) arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi istenmektedir. Suçların yaklaşık olarak yüzde yetmişinin gelir elde etmek amacıyla işlendiği göz önüne alındığında, yolsuzluk gibi sınır aşan özelliğe sahip suçlardan elde edilen gelirlerin mağduruna geri kazanımı yani suçlardan kaynaklanan malvarlıklarının suçluların elinden geri alınması ve müsadere edilmesi suçluların işlediği suçtan dolayı zenginleşmelerini önlediği için caydırıcı bir özelliğe sahiptir. Bu sebeple, ülkelerce suç gelirlerinin izini süren, müsadere işlemi gerçekleştiren, el koyulan malvarlığının idaresini sağlayan ve müsadere işlemlerinde temas noktası olarak görev alan ulusal malvarlığı geri alım birimlerinin kurulması önemlidir. Sermayenin serbest dolaşımı faslı altında ulusal taahhüdümüz olan ARO’nun ülkemizde de kurulması ya da belirlenmesi hem AB’ye üyeliğimiz açısından hem de suç gelirlerinin hızlı bir şekilde tespiti ile bunlara el konulması ve ardından müsadere edilmesinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Yolsuzluk, Malvarlığı Geri Alım Birimi (Varlıkların Geri Alınması Ofisi), Müsadere, Suç Geliri

RECOVERY OF PROCEEDS OF CRIME IN THE EUROPEAN UNION’S FIGHT AGAINST CORRUPTION

ABSTRACT

Nowadays, corruption has also become a major problem of the European Union. In this context, through Stockholm Programme, adoption of a common anti-corruption policy within the EU has been agreed. With this aim, the member states are required to enhance their capacity for financial investigations, to identify assets of criminals more effectively, to seize and confiscate these assets more efficiently and to make a strong cooperation between Asset Recovery Offices. Considering nearly seventy percent of crimes are committed with financial gain, the recovery of proceeds of crimes like corruption and confiscation of these amounts prevents the criminals to prosper from crimes and it becomes a deterrent measure for them. For

* MASAK, Maliye Uzmanı

** Sayıştay Başkanetçisi

that reason, establishment of national asset recovery offices (AROs), which trail the proceeds of crime, confiscate and manage those assets and serve as a contact point for confiscation, is essential. To establish or designate a national asset recovery office for Turkey, which is a national commitment within the scope of Free Movement of Capital Chapter, is of great importance both in terms of our membership to the EU and ensuring rapid detection of proceeds of crime as well as its seizure and confiscation.

Key Words: European Union, Corruption, Asset Recovery Office-ARO, Confiscation, Proceeds of Crime

GİRİŞ

Yolsuzluk dünyadaki tüm ülkeleri etkileyen sosyal, politik ve ekonomik bir olgudur. Yolsuzluk kamu kurumlarına, idarecilere, devlete olan güveni azaltırken ülkelerin gelişmesini de olumsuz yönde etkilemektedir (United National Office on Drugs and Crime (UNODC), 2011a). Ayrıca son dönemlerde yolsuzluklarda birey ve devlet güvenliğini tehdit edecek tarzda bir artış görülmekte olup, halkta ve devlette fakirliğe sebep olurken, iç piyasanın işleyişini de olumsuz etkilemektedir. Bu sebeplerden dolayı, yolsuzluk, insan eliyle ortaya çıkan ve geniş halk kitlelerini sefalet ve açlığa mahkûm eden tehditlerin başında gelmektedir (Ersoy, 2011).Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, yolsuzluk ve ekonomik gelişme arasında çift yönlü bir ilişki mevcuttur, öncelikle yolsuzluk ekonomik gelişmeyi olumsuz yönde etkilemekte, diğer taraftan ise ekonomik gelişme de bir ülkedeki yolsuzluk seviyesini belirlemektedir (The Financial Action Task Force (FATF), 2011).

Yaşanan yolsuzlukların içeriği ve boyutu değişiklik gösterse de yolsuzluk olgusunun tüm üye ülkelere ve Avrupa Birliği'ne zarar vermesinden dolayı Avrupa Birliği tarafından da yolsuzlukla mücadele çabaları arttırılmıştır. Çünkü yolsuzluğun diğer bir önemli sınır aşan organize suçlar arasında da sayılmasıdır. Yolsuzluk sıklıkla uyuşturucu, insan kaçakçılığı gibi ciddi suç tipleri ile ilişki içerisindedir ve yolsuzluk sonucu elde edilen suç gelirleri küreselleşmesinin ve teknolojinin imkanlarından yararlanarak kolaylıkla başka ülkelere gidebilmektedir. Bu sebeple suç gelirlerinin izlenmesi, tespiti, el konulması ve müsaderesi büyük önem taşımaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, Ekim 2011 tarihinde yayınlanan Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin "*Sınır aşan Organize Suçlar ve Uyuşturucu Kaçakçılığından Elde Edilen Yasadışı Suç Gelirlerinin Tahmini Raporu*"na¹ göre;

2009 yılında vergi kaçakçılığı haricindeki suç faaliyetlerinden elde edilen suç gelirlerinin yaklaşık olarak 2,1 trilyon ABD Doları başka bir deyişle 2009 yılı dünya GSMH'sinin yüzde 3,6'sı olduğu tahmin edilmektedir Bunun yanında uyuşturucu, insan, silah kaçakçılığı, sahtecilik, yolsuzluk gibi sınır aşan organize suçlardan 2009 yılında elde

1 Ayrıntılı bilgi için Bkz. UNODC, "Estimating Illicit Financial Flows Resulting From Drug Trafficking and Other Transnational Organized Crimes" Research Report, October 2011, Erişim: http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_financial_flows_2011_web.pdf

edilen gelirin dünya GSMH'sının yüzde 1,5'ü yani yaklaşık olarak 870 milyar ABD doları olduğu ve bu gelirin yüzde 70'inin yani 612,5 milyar ABD doları tutarındaki değerin finansal sistem aracılığıyla akladığı belirtilmektedir. Diyebiliriz ki işlenen suçların büyük çoğunluğu gelir elde etmek amacıyla işlenmektedir.

Ayrıca söz konusu Rapor'da uyuşturucu kaçakçılığı ile yolsuzluk arasındaki ilişki kapsamında, en başarılı suç örgütleri yolsuzluk ile en çok iç içe olanlar olarak değerlendirilmektedir. Çünkü suç örgütleri rüşvet gibi yolsuzluk araçlarını kullanarak kolluk güçlerinin takibini ve kamunun denetimini zayıflatabilmektedir. Bu sebeple yolsuzluk oranının yüksek olduğu ülkelerde ve bölgelerde uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetleri gibi organize suç faaliyetleri yoğunluk göstermektedir (United National Office on Drugs and Crime (UNODC), 2011b:107).

Zaten uyuşturucu üretiminde başta gelen ülkelerde yolsuzluk oranının yüksek olması bunu ispatlamaktadır. Örnek verecek olursak 2011 yılı Uluslararası Şeffaflık Örgütü sonuçlarına göre uyuşturucu üreten Afganistan ve Myanmar 180. sırada yolsuzluk algısının en yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Uyuşturucu trafiği içerisinde olan ülkelerde de yolsuzluğun yüksek olduğu göz önüne alındığında yolsuzluk ile yapılan mücadelenin organize sınır aşan suçlarla yapılan mücadeleye büyük katkısı olacaktır (United National Office on Drugs and Crime (UNODC), 2011b:108).

Suçlar ile mücadelede en etkili yöntem suçluların suç işleyerek elde ettiği gelirlerinin izinin sürülerek müsadere edilmesidir. Özellikle yolsuzluk sonucu ülke dışına çıkarılan malvarlıklarının geri alınmasında da müsadere konusunda etkin bir uluslararası işbirliği gerekmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından başlatılan Çalınmış Malvarlıklarının Geri Alınması (Stolen Asset Recovery-StAR) Girişimi²'ne paralel olarak, Avrupa Birliği tarafından da organize suçla mücadelede öncelikli sırayı suç gelirlerinin müsadere ve geri alınması almaktadır.

Bu kapsamda Avrupa Birliği'nce malvarlıklarının geri alınması ve müsadere konusunda yapılan çalışmalar arasında yer alan 2007/845/JHA numaralı "Suç Gelirlerinin İzinin Sürülmesi ve Tespitine Yönelik Üye Ülkelerin Mal Varlıklarının Geri Alınması Birimleri-Müsadere Ofisleri (Asset Recovery Offices-AROs) Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi Hakkında 6 Aralık 2007 Tarihli Konsey Kararı" uyarınca AB üyesi ülkelerde suç gelirlerinin izini süren, müsadere işlemini gerçekleştiren, el koyulan malvarlığının idaresini sağlayan ve müsadere işlemlerinde temas noktası olarak görev alan ulusal malvarlığı geri alım birimlerinin kurulması ya da belirlenmesi istenmektedir.

Çalışmamızda öncelikle Avrupa Birliği'nin yolsuzlukla mücadelesi, yolsuzlukla mücadele paketinde yer alan suç gelirlerinin müsadereye ilişkin düzenlemelerin revize edilmesi kapsamında malvarlıklarının geri alınmasına ve müsadereye ilişkin Avrupa Birliği düzenlemeleri ve bu kapsamda oluşturulması istenilen "Malvarlığı Geri

2 Ayrıntılı bilgi için Bkz. Topkaya, Hatice, Topkaya, Ahmet, "Yolsuzlukla Mücadelede Etkin Bir Araç:BM Sözleşmesi Çerçevesinde Yolsuzluk Kaynaklı Mal Varlıklarının Geri Alınması", Sayıştay Dergisi Sayı:74-75, Erişim: <http://www.sayistay.gov.tr/dergi/icerik/der74-75m3.pdf>

Alım Birimleri”, bu birimlere ilişkin ülke uygulamaları ve son olarak malvarlığı geri alım birimlerinin ülkemiz açısından değerlendirilmesi hakkında bilgi verilecektir.

1. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE YOLSUZLUKLA MÜCADELE

Yolsuzlukla mücadele konusu Avrupa Birliği açısından da büyük önem taşımaktadır. 27 üye ülkeden oluşan Avrupa Birliği ekonomisinin her yıl yaklaşık olarak 120 milyar Euro ya da Birliğin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası'nın %1'ini yolsuzluk sebebiyle kaybetmesi, yolsuzluğun ulaştığı ciddi boyutu anlatmaya yeterlidir (European Commission, 2011a). Başka bir ifadeyle, yolsuzlukların ekonomik maliyetinin 120 milyar Euro seviyesinde olduğu tahmin edilmektedir. Zaten 2009 yılında AB vatandaşlarının yolsuzluk konusundaki algılarını ölçen bir ankete göre, halkın yüzde 78'i yolsuzluğun kendi ülkelerinde en önemli problemlerden birisi olduğunu belirtmiştir. Yani diyebiliriz ki her beş Avrupa Birliği vatandaşından dördü yolsuzluğu birlik için ciddi bir sorun olarak görmektedir. Üye ülkelerin cevaplarına baktığımızda yolsuzluk ile ilgili en yüksek evet cevabı %95 ile Yunanistan ve en düşük evet cevabı ise %22 ile Danimarka halkından gelmiştir (European Commission, 2009).

Fakat, yolsuzluk AB üyesi ülkelerde önemli bir sorun olarak kalmaya devam etmekte olup, Avrupa Birliği AB istatistik kurumu Eurobarometer anketine göre de yolsuzluk algısı, son üç yıldır artış göstermektedir. AB ülkeleri vatandaşları, devletin tüm kademelerinde yolsuzluk olduğunu düşünmekte ve ankete katılanların %8'i ise rüşvet vermeleri talebine ya da beklentisine maruz kaldıklarını belirtmiştir.

Ülkelerin yolsuzluk algıları hakkında Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün (TI) 2011 yılı Kasım ayında yayınlanan son yıllık raporuna göre 9,4 puanla Danimarka ve Finlandiya AB içerisinde en temiz ülke olarak belirlenmiştir. 2010 yılı sonuçlarına göre de Danimarka hem AB içerisinde hem dünyada birinci sırada idi. Avrupa Birliği içerisinde en kötü notu ise 86. sırayla Bulgaristan almıştır. 2010 yılı sonuçlarında ise Avrupa Birliği'nde en son sırada Yunanistan bulunmakta idi. Daha önceki yıllara ait sonuçlar karşılaştırıldığında bazı AB ülkelerinin de yolsuzluk konusunda gerilediği görülmektedir (Transparency International, 2011).

Avrupa Birliği tarafından yolsuzluk konusunun aktif bir mücadele gerektiren ciddi bir sorun olarak algılanmasının ardından, 10–11 Aralık 2009 tarihli ve 4 Mayıs 2010'da kabul edilen *Stockholm Programı*³ (European Union (EU), 2011) ile AB vatandaşlarının birçok konuda güvenliğini sağlamak üzere bir dizi karar alınmıştır.

Ulusal düzeyde ve AB düzeyinde yolsuzlukla mücadelenin daha etkili bir şekilde sürdürülebilmesi amacıyla Stockholm Programı'nın, “*Mali Suç ve Yolsuzluk*” başlığı altında, üye ülkelerden mali soruşturma kapasitelerini artırmaları, suç gelirlerinin tespiti, el konulması ve müsaderesinin daha etkin bir şekilde yapılması ve malvarlığı geri alım birimleri (ARO) arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi istenmektedir (European Council, 2010:23).

3 Bkz. European Council, The Stockholm Programme -an Open and Secure Europe Serving and Protecting Citizens, (2010/C 115/01) , 04.05.2010, Erişim:<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:en:PDF>

Bunun ardından 18 Mayıs 2010 tarihinde ise Avrupa Parlamentosu tarafından Birliğin yolsuzlukla mücadele çabaları ile ilgili olarak üye ülkelerin etkin bir yolsuzlukla mücadele politikası uygulamasına yönelik bir yazılı deklarasyon yayınlanmıştır. Yolsuzlukla mücadelede üye ülkelerin çabalarını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik kriterler ve bir mekanizma oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Son olarak 6 Haziran 2011 tarihli “Avrupa Birliği'nde Yolsuzlukla Mücadele başlıklı Komisyon Bildirisi”(COM(2011)308) (European Commission, 2011a) ile hali hazırda yolsuzlukla mücadele ile ilgili olarak var olan değerlendirme mekanizmaları belirtilerek, Avrupa Birliği içerisinde de AB yolsuzlukla mücadele periyodik değerlendirme mekanizmasının kurulacağı belirtilmiştir. Akabinde alınan 6 Haziran 2011 tarih ve C(2011)3673 sayılı Komisyon Kararı (European Commission, 2011c) ile de AB'nin yolsuzlukla mücadelesinde periyodik değerlendirmeler yapacak raporlama mekanizmasının aracı olan “AB Yolsuzlukla Mücadele Raporu”na ilişkin yasal alt yapı oluşturulmuştur.

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yolsuzlukla mücadele kapsamında gerekli kanunlar mevcut olsa da bu kanunların uygulanmasında bazı tutarsızlıklar yaşanmaktadır. Bu sebeple birlik içerisinde ortak bir yolsuzlukla mücadele yaklaşımı benimsenmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda öncelikle suç gelirlerinin müsaderesini, malvarlıklarının geri alınmasını ve birlik içerisinde verilen müsadere kararlarının ülke mahkemelerinde uygulanmasını kolaylaştıracak şekilde AB düzenlemelerinin revize edilmesine önem verileceği kararlaştırılmıştır (European Commission, 2011b).

2. MALVARLIKLARININ GERİ ALINMASINA VE MÜSADEREYE İLİŞKİN AVRUPA BİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ

Suç ile mücadelede en etkili yöntem suçluların suç işleyerek elde ettiği gelirlerin izinin sürülerek müsadere edilmesidir. Özellikle yolsuzluk sonucu ülke dışına çıkarılan malvarlıklarının geri alınmasında da müsadere konusunda etkin bir uluslararası işbirliği gerekmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından başlatılan Çalınmış Malvarlıklarının Geri Alınması (Stolen Asset Recovery-StAR) Girişimi'ne paralel olarak, Avrupa Birliği tarafından da organize suçla mücadelede öncelikli sırayı *suç gelirlerinin müsaderesi ve geri alınması* almaktadır. Ayrıca demokratik kurumlara olan güveni sarsan yolsuzluk, politik liderlerin güç kaybedip onların yerine suç organizasyonlarının güçlenmesine de sebep olmaktadır (Avrupa Bülteni, 2012).

Bu kapsamda Avrupa Birliği'nce malvarlıklarının geri alınması ve müsaderesi konusunda yapılan çalışmalar arasında yer alan 2007/845/JHA numaralı “Suç Gelirlerinin İzinin Sürülmesi ve Tespitine Yönelik Üye Ülkelerin Mal Varlıklarının Geri Alınması Birimleri-Müsadere Ofisleri (Asset Recovery Offices-AROs) Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi Hakkında 6 Aralık 2007 Tarihli Konsey Kararı” alınmıştır.

Bu Karar ile Avrupa Birliği üyesi ülkelerin 18 Aralık 2008 tarihi itibariyle bu Konsey Kararı doğrultusunda işbirliği yapmasını sağlayan ARO kurmaları gerektiği ve bu müsadere ofislerinin müsadere işlemlerinde merkezi temas noktası olacağı belirtilmiştir. 18 Aralık 2010 tarihi itibariyle de Avrupa Birliği tarafından üye ülkelerin bu

Karar'a ilişkin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği bakımından değerlendirmeye tabi tutulacağı ve bu konuda özellikle ÷lke mali istihbarat birimleri ve yargı birimleri ile gerçekteşirecek işbirliğinin çok önemli olduğu da vurgulanmıştır.

Çerçeve karar ve karar, Avrupa Birliği'nin üçüncü temelini oluşturan adalet ve işçileri alanında işbirliğinde kullanılmak üzere, Amsterdam Antlaşmasıyla oluşturulan bir araçtır. Çerçeve karar ve kararlar, üye ÷lkelerin kanunları ile yasal düzenlemelerini uyumlaştırma amacıyla kullanılmakta ve sonuçları itibariyle üye ÷lkeler üzerinde bağlayıcı olmaktadır. Ancak ulusal yetkililer, bu sonuçlara ulaşabilmek için uygulayacakları form÷l ve yöntemleri seçmekte ise serbesttir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2012). Ancak Lizbon Antlaşması sonrasında Çerçeve Karar uygulaması kaldırılmış olup adli ve kolluk işbirliği konularında yasama faaliyetinin çerçeve kararlar yerine bağlayıcı nitelikte *direktifler* veya tüzükler ile yapılması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda aşağıda konu ile ilgili çıkarılmış Kararlar ve 12 Mart 2012 tarihli Suç Gelirlerinin Dondurulması ve Müsaderesi Konulu Avrupa Konseyi ve Parlamentosu Direktifi Önerisi hakkında bilgi verilecektir.

2.1. 2001/500/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararı⁴

2001/500/JHA sayılı Karapara Aklama, Kimlik Tespiti, İzleme, Dondurma, El Koyma ve Araçların ve Suç Gelirlerinin Müsaderesine İlişkin 26 Haziran 2001 tarihli Konsey Çerçeve Kararı ile Avrupa Birliği üyesi ÷lkelerin mevzuatlarının kara paranın aklanması, suç araçlarının ve suç eyleminden elde edilen kazançların tespiti, izlenmesi, dondurulması, zapt edilmesi ve müsaderesi ile ilgili olarak uyumlaştırılması amaçlanmaktadır.

Karar ile doğrudan suç gelirine ulaşılmadığı bu sebeple el konulamadığı durumlarda değer bazlı müsaderenin (Value Confiscation) yapılması istenmektedir. Bu müsadere ile suç gelirine ulaşılmasa da suçlunun malvarlığından suç geliri tutarında bir varlığın müsadere edilmesi öngörülmektedir.

2.2. 2003/577/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararı⁵

2003/577/JHA sayılı Malvarlıklarının Dondurulması ile İlgili Taleplerin Yerine Getirilmesi Hakkında 2 Temmuz 2003 Tarihli Konsey Çerçeve Kararı ile Avrupa Birliği üyesi ÷lkelerin mal varlıklarının dondurulmasına ilişkin ÷lke taleplerinin en etkin şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Karar ile üye ÷lkelerce alınan dondurma kararlarının karşılıklı olarak uygulanması istenmektedir.

4 Bkz.2001/500/JHA: Council Framework Decision of 26 June 2001 on Money laundering, the identification, tracing, freezing, seizing and confiscation of instrumentalities and the proceeds of crime Erişim: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001F0500:EN:HTML>

5 Bkz. 2003/577/JHA: Council Framework Decision of 22 July 2003 on the execution in the European Union of orders freezing property or evidence Erişim:<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLLEG:2003F0577:20030802:EN:PDF>

2.3. 2005/212/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararı⁶

2005/212/JHA sayılı Suç Gelirlerinin ve Mal Varlıklarının Müsaderesine İlişkin 24 Şubat 2005 tarihli Konsey Çerçeve Kararı ile üye ülkeler tarafından müsadere konusunda müsadere edilecek mal varlığının kaynağı ile ilgili olarak ispat konusu da dâhil olmak üzere düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Karar ile değer bazlı müsadere dahil tüm müsadere işlemlerinin bir yıldan fazla hapis cezası gerektiren tüm suçlar için uygulanması istenmektedir. Ayrıca suç örgütleri tarafından işlenen bazı belirlenmiş katalog suçlar için genişletilmiş müsaderenin uygulanması tavsiye edilmektedir. Genişletilmiş müsaderede işlenen suç ile suç geliri arasında doğrudan bir bağlantı kurulmasına gerek olmadan malvarlığının suç geliri olduğundan şüphelenilmesi yeterlidir.

2.4. 2006/783/JHA Sayılı Konsey Çerçeve Kararı⁷

2006/783/JHA Sayılı Müsadere İle İlgili Taleplerin Yerine Getirilmesi Hakkında 6 Ekim 2006 tarihli Konsey Çerçeve Kararı ile Avrupa Birliği üyesi ülkeleri tarafından mal varlıklarının müsaderesine ilişkin ülke taleplerinin en etkin şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Karar uyarınca, 10.000 Euro tutarına kadar malvarlığı hangi ülkedeyse müsadere kararını uygulayan ülkeye kalmaktadır. Yani, kesinleşen bir karar üzerine 10.000 Euro değerinin altında müsadere edilen malvarlığı, malvarlığının olduğu ülkede kalmaktadır. 10.000 Euro üzerindeki mal varlıkları ise kararı veren ve kararı uygulayan ülke arasında (%50-%50) paylaşılmaktadır.

2.5. 2007/845/JHA Sayılı Konsey Kararı⁸

2007/845/JHA Sayılı *“Suç Gelirlerinin İzinin Sürülmesi ve Tespitine Yönelik Üye Ülkelerin Mal Varlıklarının Geri Alınması Birimleri-Müsadere Ofisleri (AROs) Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi”* hakkında 6 Aralık 2007 tarihli Konsey Kararı, Avrupa Birliği tarafından, suç gelirlerinin izinin sürülmesi ve tespiti amacıyla üye ülke müsadere ofisleri arasında uluslararası işbirliğini sağlamak amacıyla yayınlanmıştır.

Suç gelirlerinin tespiti ve izinin sürülmesi ve ardından müsadere edilmesi için ülkeler arası yakın işbirliği büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple bu alanda yetkili ve hızlı bilgi değişiminde bulunabilen ARO'ların üye ülkelerce kurulması gerektiği belirtilmiştir.

6 Bkz.2005/212/JHA: Council Framework Decision of 24 February 2005 on Confiscation of Crime-Related Proceeds, Instrumentalities and Property Erişim:<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005F0212:EN:NOT>

7 Bkz. 2006/783/JHA:Council Framework Decision of 6 October 2006 on the application of the principle of mutual recognition to confiscation orders” Erişim:<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0783:EN:HTML>

8 2007/845/JHA:Council Decision of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices Of The Member States in The Field Of Tracing And Identification Of Proceeds From, Or Other Property Related To Crime Erişim: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0103:0105:EN:PDF>

Ülkelerin yetkili ulusal birimleri arasındaki sınır aşan konularda işbirliği Avrupa Birliği üyesi ülkelerin dâhil olduğu ve Avrupa Komisyonu ve Europol tarafından desteklenen gayri resmi iletişim ağı *Camden Müsadere Ofisleri Ağı (The Camden Assets Recovery Inter-Agency Network-CARIN⁹)* tarafından gerçekleştirilebilmektedir.

CARIN 22–23 Eylül 2004 tarihlerinde Avusturya, Belçika, Almanya, İrlanda, Birleşik Krallık ve Hollanda ülkeleri tarafından, sınır aşan suç gelirlerinin tespiti, izinin sürülmesi, dondurulması, el konulması ve müsadereesine ilişkin karşılıklı işbirliğini geliştirmek amacıyla küresel bir iletişim ağı olarak kurulmuştur (EUROPOL, 2007).

CARIN iletişim ağı aracılığıyla yaşanan başarılı deneyimler sonucunda CARIN'e yasal bir dayanak sağlamak için, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ARO'ları arasında işbirliğini geliştirmek ve bilgi değişimini sağlamak amacıyla "2007/845/JHA sayılı Konsey Kararı" alınmıştır.

- Malvarlığı Geri Alım Birimleri (AROs)

Kararın 1. maddesi'nde Avrupa Birliği üyesi her ülkenin bir ARO kurması veya ARO olarak görev yapacak birimi belirlemesi gerektiği belirtilmiş olup, üye ülkelere kendi ulusal mevzuatlarına uyumlu olacak şekilde iki tane ARO kurabilme veya iki kurumu ARO olarak belirleme yetkisi de tanınmıştır. Ayrıca üye ülkeler tarafından belirlenen veya kurulan ARO ile ilgili bilgilerin Konsey Genel Sekreterliği'ne yazılı olarak bildirilmesi istenmektedir.

- Malvarlığı Geri Alım Birimleri Arasında İşbirliği

Kararın 2. maddesi'nde Avrupa Birliği üyesi ülkelerin, üye ülkelerin varlıkların geri alınması-müsadere ofisleri arasında etkin bir işbirliğini sağlamaları gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca bu madde ARO'lara statüleri ne olursa olsun (idari, kanun uygulayıcı, adli) istek üzerine ya da spontane şekilde kendi aralarında suç gelirlerinin izinin sürülmesi ve belirlenmesi amacıyla en iyi uygulama örneklerini paylaşma ve bilgi değişiminde bulunmalarına izin vermektedir.

- Malvarlığı Geri Alım Birimleri Arasında Ülke Talepleri Üzerine Gerçekleştirilecek İşbirliği

Karar'ın 3. maddesi'nde müsadere ofisleri arasında ülke talepleri üzerine gerçekleştirilecek işbirliğinin Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kanun uygulayıcı birimleri arasında bilgi ve istihbarat değişimini kolaylaştıran 2006/960/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı¹⁰ doğrultusunda yapılacağı belirtilmiştir.

9 Haziran 2012 tarihi itibarıyla CARIN üyesi ülkeler ve örgütler: Arnavutluk, Avusturya, Avustralya, Belçika, Bulgaristan, Kanada, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, Yunanistan, Gibraltar, Guernsey, İrlanda, İzlanda, Isle of Man, İsrail, İtalya, Jersey, Litvanya, Lihtenştayn, Letonya, Lüksemburg, Makedonya, Malta, Moldova, Monaco, Montenegro, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Sırbistan, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, Güney Afrika, İspanya, İsveç, İsviçre, Birleşik Krallık, Amerika, Türkiye, Egmont Grup, Eurojust, Europol, İnterpol, OLAF, IMF, Dünya Bankası, UNODC, Uluslar arası Ceza Mahkemesi Koalisyonu (ICC).

10 Bkz. 2006/960/JHA: Council Framework Decision of 18 December 2006 on simplifying the exchange of information and intelligence between law enforcement authorities of the Member States of the European Union, Erişim: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0960:EN:HTML>

Bu karara göre bilgi talepleri için belirlenmiş bazı süre kısıtlamaları bulunmaktadır. 2002/584/JHA sayılı Avrupa Tutuklama Emri ve Üye Devletler Arasındaki Teslim Usulleri Hakkında Konsey Çerçeve Kararı¹¹'nde belirlenen ciddi suçlarla ilgili olan ve kanun uygulayıcı birimin doğrudan erişebildiği acil bilgi taleplerinde *sekiz saat*, ciddi suçlara ilişkin çok acil olmayan bilgi taleplerinde *bir hafta* ve ciddi suçlar harici ve doğrudan erişilemeyen bilgi talepleri için *iki hafta* olarak belirlenmiştir. Bilgi taleplerinin bu süreler içerisinde cevaplandırılabilmesi için bilgi talep eden ülkenin bilgi talep formunda talebin konusu ve nedeni, malvarlığı ya da kişilere ilişkin bilgiler gibi gerekli bölümleri eksiksizce doldurması gerekmektedir (Commission of the European Communities, 2011).

- Malvarlığı Geri Alım Birimleri Arasında Spontane Bilgi Değişimi

Karar'ın 4. maddesi'nde mal varlığı geri alım birimleri suç gelirlerinin izinin sürülmesi ve tespit edilmesi ile görevli olduklarından, ulusal mevzuatların sınırları içerisinde bir talep olmadan da ülkelerin gerekli durumlarda bilgi değişiminde bulunabileceği belirtilmiştir.

- Verilerin Korunması

Karar'ın 5. maddesi'nde her üye ülkenin bu Karar ile gerçekleştirdiği bilgi değişimleri için de verilerin korunmasına yönelik önlemleri alması gerektiği belirtilmiştir.

2.6. COM (2012) 85 Sayılı Avrupa Birliği'nde Suç Gelirlerinin Dondurulması ve Müsaderesi Konulu Avrupa Konseyi ve Parlamentosu Direktifi Önerisi¹²

12 Mart 2012 tarih ve COM(2012) 85 sayılı direktif önerisi; Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Antlaşma'nın (ABİDA) 82(2) ve 83 (1) maddelerine göre hazırlanmıştır. ABİDA'nın 83(1). maddesi uyarınca ise terörizm, insan ticareti, cinsel istismar, uyuşturucu kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, kara para aklama, ödeme araçları sahteciliği, yolsuzluk, bilişim suçları ve örgütlü suçlar ile mücadelede direktifler vasıtasıyla düzenleme yapılabileceği kabul edilmiştir (ABGS, 2011:31).

"Stockholm Programı", 2010 Kasım tarihli "AB İç Güvenlik Stratejisi" ve Komisyonun acil olarak yeni bir mevzuat hazırlaması gerektiğini öngören "Organize Suçlarla İlgili AB Parlamentosu Raporu" ve Malvarlığı Geri Alım Birimleri (Asset Recovery Office-ARO) platformunda yapılan tartışmalar sonucunda belirlenen problemler çerçevesinde COM(2012)85 Sayılı "Avrupa Birliği'nde Suç Gelirlerinin Dondurulması ve Müsaderesi Konulu Avrupa Konseyi ve Parlamentosu Direktifi Önerisi" hazırlanmıştır (European Commission, 2012).

Direktif ile suçtan elde edilen malvarlıklarının geri kazanılması hedeflenmektedir. Direktif tasarısının 3. maddesinde *mahkumiyet bazlı müsadere*, 4. maddesinde *genişletilmiş müsadere*, 5. maddesinde *mahkumiyete dayalı olmayan müsadere*, 6.

¹¹ Bkz. 2002/584/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States—Statements made by certain Member States on the adoption of the Framework Decision, Erişim:<http://eur.lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:en:HTML>

¹² Bkz.COM(2012)85: Proposal for a Directive Of The European Parliament And Of The Council on the Freezing and Confiscation of Proceeds of Crime in the European Union, Erişim: http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/20120312/1_en_act_part1_v8_1.pdf

maddesinde üçüncü taraf müsadere, 7. maddesinde *dondurma* ve 10. maddesinde *dondurulan mal varlığının yönetimi* hususları düzenlenmiştir.

Genişletilmiş müsadere ile ispat yükünün hafifletilmesi ; mahkumiyete dayalı olmayan müsadere ile mahkeme kararı olmaksızın şüphelinin ölmesi, hastalanması ya da kaçak olması gibi durumlarda müsadere yapılabilmesi; üçüncü taraf müsadere ile suçlunun başkaları adına kayıtlayarak kaçırdığı mal varlıklarının müsadere edilebilmesi; dondurma ile müsadere edilecek malvarlıklarının şüpheli tarafından elden çıkarılmaması ve varlık yönetimi ile de el konulan, müsadere edilen malvarlıklarının değerlerinin kaybolmaması için ulusal merkezi birimler kurulması hedeflenmektedir.

3. YOLSUZLUKLA MÜCADELEDE MALVARLIKLARININ GERİ ALINMASI BİRİMLERİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ

“Suç Gelirleri Hakkında 20 Kasım 2008 tarih ve COM(2008)766 numaralı Avrupa Komisyonu Bildirisi” (Commission of the European Communities, 2008) ile mal varlıklarının geri alınması birimleri ile ilgili olarak *Ulusal Malvarlıkların Geri Alınması Birimlerinin (AROs) Kurulması, ARO'ların Yapısı, Görev ve Yetkileri, Müsadere Konusunda Avrupa Birliği Üyesi Olmayan Ülkeler ile İşbirliği ve ARO'ların Etkin Bir Şekilde Çalışması İçin Alınması Gereken Tedbirler* gibi konularda detaylı açıklamalarda bulunulmuştur.

3.1. Ulusal Malvarlığı Geri Alım Birimleri Kurulması

Avrupa Birliği, malvarlıklarının geri alınması birimlerinin (ARO) üye ülkeler içerisinde el koyma ve müsadere konularında koordinasyonu sağlayacak bir birim olarak işlev görmesini ve bu birim sayesinde bu alanda uzmanlaşmış bir kadro ile organize suç ile etkin bir mücadele amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği üyesi her ülkenin suç gelirinin izini süren, müsadere işlemini gerçekleştiren, el koyulan malvarlığının idaresini sağlayan ve müsadere işlemlerinde temas noktası olarak görev alan ulusal malvarlıklarının geri alınması birimi (müsadere ofisi) (AssetRecovery Office-ARO) kurması ve bu birimin müsadere işlemlerinde bir takas odası gibi çalışarak, uluslararası işlemlerde işbirliği içerisinde olması istenmektedir.

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde ulusal malvarlıklarının geri alınması birimlerinin (ARO) kurulmasıyla; diğer ülkeler ile işbirliği gerektiren yani sınır aşan yolsuzluk gibi suç kaynaklı gelirlere el konulması ve suç gelirlerinin müsadere edilmesi koordinasyonu tek bir merkezden yapılacak olup, bu ofisler suç gelirlerine el koyma işlemini gerçekleştirecek ve bu konuda gelen uluslararası talepler için bir odak noktası olacaktır.

Ayrıca; bu ofisler diğer ülkelerden alınacak olan müsadere ile ilgili talepler için merkezi temas noktası olarak görev yapacak olup, malvarlıklarının dondurulmasına, el konulmasına ve müsadere edilmesine ilişkin ilgili istatistiklerin toplanması ve eğitim çalışmaları konusunda da sorumlu olacaktır.

Böylece, Avrupa Birliği üyesi ÷lkeler arasında müsadere işlemlerinde tek tip bir terminoloji, içerik ve formların kullanılmasıyla uygulamada kolaylık sağlanacaktır.

Bu birimlerin aklama ve terörün finansmanı ile mücadele eden ÷lke mali istihbarat birimlerine benzer nitelikte olması beklenmekte olup, Avrupa Komisyonu tarafından kurulacak olan bu yeni birimler ile birlikte aşağıda belirtilen yasal düzenlemelerin de yapılması gerektiği belirtilmektedir.

- Suça ilişkin mahk¼miyet kararına gerek olmaksızın müsadereye imkân veren kanuni bir düzenleme (Civil Confiscation-Sivil Müsadere),
- FATF (The Financial Action Task Force)'in şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin 13. tavsiyesinin¹³ Avrupa Birliği m¼ktesebati içerisine alınması,
- Haksız mal edinimine (Unjustified Asset) ilişkin yeni bir suç ihdas edilmesi,

Bu sayede kanun uygulayıcı birimler bir kişinin beyan edilmiş geliri ile orantısız malvarlığına sahip olduğu gerekçesiyle bu malvarlığına el koyabilecektir.

- Belirlenmiş bazı ciddi suç kategorilerinden mahk¼miyet halinde mecburi müsadere (mandatory confiscation) sisteminin geliştirilmesi.

Konsey Çerçeve Kararı öncesinde ARO işlevini gören kurumlara sahip olan Almanya, Avusturya, Belçika, Estonya, Fransa, İrlanda, Hollanda ve Birleşik Krallık gibi ÷lkelerin müsadere ofislerinin organizasyon yapılarında, görev, yetki ve uygulamalarında farklılıklar bulunmaktaydı. Ayrıca bu ÷lkelerdeki birimlerin müsadere ile ilgili konulardaki uygulamalarında da farklılıklar bulunabilmekteydi. Örneğin; Birleşik Krallık'ta müsadere edilen malvarlıkları, geri alma işleminde rol alan yetkili otoriteler arasında paylaştırılmakta, İtalya'da ise sivil toplum örgütlerine sosyal amaçlı kullanılmak üzere verilmektedir. Bu gibi sebeplerden dolayı, Avrupa Birliği tarafından ARO'lar ile ilgili bir düzenleme yapılarak bu konudaki uygulamalarda ve ÷lkeler arasında gerçekleştirilecek işbirliğinde yeknesaklığın sağlanması amaçlanmıştır.

3.2. Malvarlıklarının Geri Alınması Birimlerinin (AROs) Organizasyon Yapısı

Müsadere ofislerinin etkin bir şekilde fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için, ARO'ların mal varlıklarının geri alınması konusunda rol alan kanun uygulayıcı birimler, yargı erki, vergi makamı, sosyal yardım, gümrük ve diğer ilgili birimleri içerisinde barındıracak şekilde multidisipliner bir yapıda kurulması önerilmektedir. Ayrıca ARO içerisinde görev yapacak olan birimlerden mal varlıklarının geri alınması konusunda kendi yetkilerini kullanabilmeleri ve müsadere ofisleri içerisinde mesleki gizlilik kurallarına tabi olmadan bilgi paylaşımında bulunabilmeleri beklenmektedir.

13 FATF 13.Tavsiye: Bir finansal kuruluş, fonların suç faaliyetinden elde edilen gelir veya terörün finansmanı ile ilgili olduğu konusunda bir şüpheli veya şüpheliyi gerektirecek geçerli bir neden bulunması durumunda bu şüphelerini derhal ve doğrudan mali istihbarat birimine –MİB (Financial Intelligence Unit-FIU) bildirmelidirler. (2012 Yılı Tavsiye Revizyonları Öncesi Hali)

3.3. Malvarlıklarının Geri Alınması Birimlerinin (AROs) Görev ve Yetkileri

ARO'ya sahip olmayan Avrupa Birliği üyesi ülkeler tarafından en kısa süre içerisinde ulusal düzeyde etkin, malvarlığının izini süren ve etkili bir dondurma mekanizmasına sahip olan ve bilgi değişiminde bulunan yapıya sahip malvarlığı geri alım birimleri kurmaları beklenmekte olup, kurulacak olan ulusal ARO'ların görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için aşağıda belirtilen görev ve yetkilere sahip olması istenmektedir.

- Suç gelirlerinin izini sürmek,
- Suç gelirlerinin dondurulması ve suç gelirin el koyma işlemini gerçekleştirmek,
- Müsadere işleminin gerçekleştirilmesinde rol almak,
- El konulan malvarlığının idare edilmesini sağlamak,
- Müsadere işlemlerinin gerçekleştirilmesinde merkezi bir temas noktası olmak ve bu konudaki uluslararası talepleri almak,
- Malvarlıklarının dondurulması, el konulması ve müsaderesine ilişkin ilgili istatistikleri toplamak,
- Suç gelirlerini tespit etmek ve bu gelirlerin izini sürmek amacıyla finansal kayıtlar da dahil ilgili tüm veri tabanlarına (tapu kayıtları, şirket bilgileri, motorlu taşıt kayıtları, mahkumiyet istatistikleri, vergi bilgileri, suç kayıtları, sosyal güvenlik ve finansal kuruluşlar kayıtları) ulaşmak,
- Gerekli bilgileri temin edecek zorlayıcı bir güce sahip olmak,
- Malvarlıklarını 72 saat gibi kısa bir süre içerisinde, söz konusu suç gelirlerinin belirlenmesi ile el konulmasına veya müsaderesine ilişkin mahkeme kararının icrasına kadar geçen süre içerisinde kaçırılmasına engel olmak için geçici dondurma işlemi yapabilmek,
- Diğer yetkili makamlar ile birlikte ortak soruşturma yürütme yetkisine sahip olmak.

Ayrıca, ülkelerin malvarlıklarının geri alınması birimlerini kurmalarını destekler nitelikte üst düzey bir Avrupa Birliği Konferansı, Europol, Avusturya ve Belçika tarafından Mart 2008 tarihinde organize edilmiş olup bu konferans ve CARIN'in çalışmaları sonucunda etkin bir ARO kurulması için, "ARO'ların Bilgi Değişimi ve Koordinasyon Görevi" ile ilgili olarak ARO'ların 2006/960/JHA¹⁴ numaralı Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kanun uygulayıcı birimleri arasında bilgi ve istihbarat değişimini kolaylaştıran Konsey

14 Bkz.2006/960/JHA: Council Framework Decision of 18 December 2006 on simplifying the exchange of information and intelligence between law enforcement authorities of the Member States of the European Union Erişim:<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0960:EN:HTML>

Çerçeve Kararı uyarınca hızlı bir şekilde bilgi değişiminde bulunulmasının faydalı olacağı ifade edilmiştir.

Bunun yanı sıra, ARO'lardan karşılıklı adli yardım talebinde bulunulmadan, bilgi alınmasını teminen yapılması gereken düzenlemelerin netleştirilmesi ve dondurma ve müsadereye ilişkin talepler için kullanılan formların daha kolay bir uygulama sağlamak amacıyla revize edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

ARO'lar arasında iletişimi sağlamak amacıyla standart bir güvenlik ağının kurulmasının ve ARO'lar arasındaki koordinasyonun sağlanması görevinin ise EUROPOL'ün finansal incelemelerde başarılı sonuçlar alan, sadece 2007 yılında suç gelirlerinin izinin sürülmesi konusunda 133 incelemeye yön veren ve ARO'lara uzman desteği sağlayan "Suç Geliri Bürosu"na (Criminal Asset Bureau) verilmesinin uygun olacağı vurgulanmıştır. Ayrıca 2008 yılında İrlanda'da varlıkların geri alınması birimi kurulması konusunda da "Suç Geliri Bürosu" görevlendirilmiş ve bu konuda ortak çalışma yapılmıştır. Ayrıca Macaristan, Polonya, Litvanya gibi bazı Avrupa Birliği üyesi ülkelerde varlıkların geri alınması ofislerinin kurulması konusunda "Europol Mali Suç ve Varlık Birimi" (The Europol Financial Crimes and Property Unit - EFCPU) tarafından uzman desteği sağlanmıştır (Irish Naturalisation and Immigration Service, 2008).

3.4. ARO'ların Etkin Bir Şekilde Çalışması İçin Alınması Gereken Tedbirler

Mal varlıklarının geri alınması birimleri tarafından, müsadereye tabi mal varlığının tespiti ve izinin sürülmesi amacıyla ulusal merkezi kayıt birimi gibi etkin bir müsadere sürecini destekleyen araçlara erişimin sağlanması faydalı olacaktır.

Organize suç, yolsuzluk ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında suç gelirlerinin tespiti ve izinin sürülmesine yönelik soruşturma ve analiz tekniklerinin geliştirilmesine yönelik projeler geliştirilerek, mali inceleme ve suç analizlerinin güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Dondurulan ve müsadere edilen malvarlıklarının istatistiklerine ilişkin sınırlı bir verinin olduğu, bu bilgilerin çoğunlukla FATF'in karşılıklı değerlendirme raporlarında¹⁵ ulaşılabildiği göz önüne alındığında, müsadereye ilişkin düzenli ve karşılaştırılabilir istatistiklerin tutulmasının önemli olduğu vurgulanarak, Avrupa Birliği'nin Suç İstatistiklerine ilişkin 2006–2010 Eylem Planı içerisinde üye ülkelerden karapara aklama ile ilgili istatistikleri alınarak ülkelerin karşılaştırılmasına imkân veren bir sistemin kurulması öngörülmektedir.

15 Bkz. FATF Üyesi Ülkelerin Karşılıklı Değerlendirme Raporları, Erişim:http://www.fatf-gafi.org/document/32/0,3343,en_32250379_32236982_35128416_1_1_1_1,00.html

3.5. Malvarlıklarının Geri Alınması Birimlerinin Daha Etkin Çalışabilmesi İçin Gerekli Alternatif Kanuni Düzenlemeler

- Mahkûmiyet Kararı Olmaksızın Gerçekleştirilen Müsadere Sistemi (Sivil Müsadere)

Avrupa Komisyonu tarafından bir mahkûmiyet kararı olmaksızın müsadere uygulamasının uygun olacağı değerlendirilmekte olup, FATF'in 3. tavsiyesi¹⁶ uyarınca sivil müsadere uygulanan bazı örnekler aşağıda belirtilmiştir:

• Bir kişinin beyan ettiği malvarlığı ile orantısız gelire sahip olduğunun ve bu kişinin bilinen suçlar ile ilişkisinin tespit edilmesi üzerine, kanun uygulayıcı birimler tarafından söz konusu malvarlığının suç geliri olduğundan şüphelenilmektedir. Bunun üzerine savcı tarafından malvarlığının suç geliri olduğu sebebiyle mahkemede müsadere davası açılabilir. Suçluluğu iddia edilen kişi söz konusu mal varlığının kaynağının suç geliri olmadığını yani kaynağının yasal olduğunu ispatlamakla yükümlü olup bu durumda ispat külfetinin tersine çevrilmesi söz konusu olacaktır.

• Ciddi bir suç işlediğinden şüphelenilen bir kişinin ölmesi, belli bir süre kaçak olması ve yargılanmasına imkân olmayan durumlarda mahkûmiyet kararına gerek olmadan müsadere işlemi yapılabilecektir.

• Yolcu beraberindeki 10.000 Euro tutarının üzerindeki değerlerin Avrupa Birliği sınırlarına girişte veya çıkışta beyan edilme zorunluluğu bulunduğundan, Gümrük yetkililerince Avrupa Komisyonu'nun Peşin Ödeme Sözleşmelerinin ihlal edildiğinden şüphelenilmesi durumunda söz konusu değerler alıkonulabilmektedir. Alınacak olan mahkeme kararı ile de söz konusu değerler müsadere edilebilecektir.

- Haksız Mal Edinimi (Unjustified Asset) Suçunun İhdas Edilmesi

Haksız mal edinme suçunun ihdas edilmesiyle; beyan edilen malvarlığı ile orantısız gelirin bulunması ve kişinin bazı bilinen suçlar ile ilişkisinin olduğu durumlarda konu, kanıt yükümlülüğu suçluya ait olacak şekilde mahkemeye intikal ettirilebilecektir.¹⁷

16 FATF 3. Tavsiye: Ülkeler, müsadere konusunda Viyana ve Palermo Konvansiyonları ile getirilen tedbirlerin benzerlerini uygulamadılar. Bu tedbirler; iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmeksizin; aklanan mal varlığının, suç gelirlerinin, karapara aklamadan elde edilen gelirlerin, öncül suçların işlenmesinde kullanılan araçların veya bu mal varlığına tekabül eden değerlerin yetkili makamlarca müsaderesini mümkün kılacak mevzuat düzenlemelerini içermelidir. Bu tedbirleri almak için uygulama birimlerine verilmesi gereken yetki;

a) Müsadereye tabi varlıkların belirlenmesini, izlenmesini ve değerlendirilmesini,
b) Mal varlığının transferini, satışını veya üzerinde yapılabilecek başka tasarrufları engellemek için el koyma ve dondurma gibi geçici tedbirlerin alınmasını,
c) Müsadereye konu olan varlıkların Devlete intikalinin engellenmesi durumunu ortadan kaldıracak veya hükümsüz kılacak tedbirleri ve
d) Uygun soruşturma usullerini, içermelidir.

Ülkelerin, kendi iç hukukuna uygun olarak, müsadereye tabi mal varlığının bir mahkûmiyet şartı olmaksızın müsadere edilmesini veya sanık tarafından söz konusu malvarlığının meşru kaynağını göstermesini gerektirecek tedbirleri alabilirler. (2012 Yılı Tavsiye Revizyonları Öncesi Hali)

17 Bu yeni suç tipi Fransa'da ihdas edilmiş olup etkin sonuçlar vermektedir.

- Dondurma ve Müsadereye İlişkin Taleplerin Karşılanması

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin dondurma ve müsadereye ilişkin olarak diğer ülke taleplerini yerine getirmesine imkân sağlayacak aşğıda belirtilen düzenlemelere sahip olması gerekmektedir.

a) Mecburi Müsadere Sisteminin Getirilmesi

Organize suç örgütlerince gelir elde etmek amacıyla işlenen, belirlenmiş bazı suçlardan mahkûmiyet kararı verilmesi üzerine mecburi müsadere sistemi öngörülmektedir.

b) Banka Kayıtları ile İlgili Olarak Bilgi Temin Edilmesi

Uluslararası işbirliğini artırmak amacıyla, Avrupa Komisyonu tarafından, 2001 tarihli Suç ile İlgili Karşılıklı Yardımlaşma Sözleşmesi¹⁸ yerine Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında uluslararası müsadere işleminin gerçekleştirilmesi, bankacılık gizlilik kurallarına tabi olmadan banka işlem ve banka hesap bilgilerinin detaylarına ulaşılabilmesine imkân sağlayacak yeni bir düzenleme yapılması tasarlanmaktadır. Çünkü Avrupa Birliği'nin mevcut yasal düzenlemeleri içerisinde Avrupa Birliği üyesi ve üyesi olmayan ülkeler arasında müsadere konusunda yakın bir işbirliğini destekleyen bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu sebeple Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği'nin müsadere konusunda; malvarlığı paylaşma anlaşmaları, değer bazlı müsadere, en iyi uygulama örneklerinin dağıtılması ve FATF'in müsadere konusunda çıkarılan 38.tavsiyesinde¹⁹ ve tavsiyeye ait açıklayıcı notta²⁰ yer alan hususlara ilişkin üçüncü ülkelerle aktif bir işbirliği yapılması istenmektedir.

c) Müsadere Kavramına Verilen Önemin Artırılması

Avrupa Komisyonu malvarlığı müsadere ve geri alımı konusuna büyük önem vermekte ve bu kapsamda yapılması gereken yasal düzenlemelerin mümkün olan en kısa süre içerisinde tamamlanmasını istemektedir.

18 Bkz. "2001 Protocol to the Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters", Erişim:<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/182.htm>

19 FATF 38. Tavsiye: Yabancı ülke tarafından, karapara aklama ya da öncül suçlardan elde edilen gelirlerin, aklanan veya buna tekabül varlığın, bu suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılmak istenilen vasıtaların; tespiti, dondurulması, zaptı veya müsadere talep edildiğinde acil mukabele etme yetkisi bulunmalıdır. Ayrıca, müsadere edilen mal varlığın paylaşılmasını da içerebilecek el koyma ve müsadere işlemlerinde işbirliğine yönelik anlaşmalar yapılmalıdır. (2012 Yılı Tavsiye Revizyonları Öncesi Hali)

20 38. Tavsiye'ye ilişkin Açıklayıcı Notta Yer Alan İfade: Ülkeler, tamamı veya bir kısmı yargı, sağlık, eğitim veya diğer alanlarda kullanılmak üzere bir müsadere fonu kurmalı. Müsaderenin işbirliği halinde gerçekleştirilen yasa uygulama faaliyetlerinin doğrudan veya dolaylı sonucu olması halinde müsadere edilen varlıkların diğer ülkeler arasında veya diğer ülkelerle birlikte paylaşılmasına imkân verecek gerekli önlemleri almalıdır. (2012 Yılı Tavsiye Revizyonları Öncesi Hali)

4. AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE MALVARLIKLARININ GERİ ALINMASI BİRİMLERİ

4.1. AB Üyesi Ülkelerin Mal Varlıklarının Geri Alınması Birimleri Açısından Değerlendirilmesi

12 Nisan 2011 tarihli Komisyon Raporu (COM(2011)176 Final) (European Commission 2011d) ile birlikte Avrupa Birliği üyesi ülkelerin 2007/845/JHA sayılı Konsey Kararı'na uyumları konusunda bir değerlendirme yapılmıştır. Karar ile üye ülkelerden suçlardan elde edilen gelirlerin izinin sürülmesi konusunda ulusal bir merkezi temas noktası olacak bir Malvarlığı Geri Alma Birimi (ARO) kurmaları veya belirlemeleri istenmekte idi. Ayrıca sınırı aşan takip, izleme, dondurma, el koyma müsadere konusunda uluslararası bir bilgi ağı olan CARIN desteklenerek ona yasal bir zemin de oluşturulmuştur. Üye ülkelerden alınan bilgilere göre yirmi iki üye ülke ARO yapılanmasını tamamlayarak Avrupa Birliği'ne bu kurumları bildirmişti.

- *Avusturya*- Federal Adli Polis
- *Belçika*- Müsadere ve Elkoyma Merkezi Birimi
- *Bulgaristan*- Suç Gelirlerinden Elde Edilen Malvarlıkları Komisyonu ve Savcılar

Yüksek Ofisi

- *Kıbrıs*- Aklama ile Mücadele Birimi (MOKAS)
- *Çek Cumhuriyeti*- Mali Suçlar ve Yolsuzlukla Mücadele Birimi (UOKFK)
- *Danimarka*- Ciddi Ekonomik Suçlardan Sorumlu Cumhuriyet Savcılığı
- *Estonya*- Merkezi Adli Polis
- *Finlandiya*- Ulusal Araştırma Bürosu
- *Fransa*- Suç Araştırmaları Merkezi Birimi ve Müsadere ve Elkonulan Mal

Varlıklarını Yönetim Ajansı

- *Almanya*- Federal Adli Polis (BKA) ve Adalet Bakanlığı
- *Yunanistan*- Maliye Bakanlığı Mali ve Ekonomik Suçlar Birimi
- *Macaristan*- Ulusal Araştırma Ofisi
- *İrlanda*- Suç Varlıkları Bürosu
- *Letonya*- Ekonomik Polis Departmanı
- *Litvanya*- Adli Polis ve Genel Savcılık Ofisi
- *Lüksemburg*- Ekonomik ve Finansal Suçlar Bölgesel Mahkemeleri
- *Hollanda*- Suç Gelirleri Cumhuriyet Savcılığı
- *Polonya*- Varlıkların Geri Alınması Birimi Polis
- *Slovakya*- Organize Suçlarla Mücadele Birimi
- *İspanya*- Organize Suçlar İstihbarat Birimi(CICO) ve Cumhuriyet Savcılığı Adalet

Bakanlığı

- *İsveç*- Ulusal Adli Soruşturma Polisi ve Ulusal Ekonomik Suçlar Bürosu

- *Birleşik Krallık- Ciddi Organize Suçlar Ajansı (SOCA) ve Suç ve Uyuşturucu Ajansı (SCDEA)*

Malta, Portekiz, Romanya, Slovenya ve İtalya ise henüz ARO yapılanmasını tamamlamamış olup, ARO olarak belirlemeyi planladıkları kurumları Avrupa Birliği'ne bildirmişlerdir.

Yukarıda da belirtildiği üzere Bulgaristan, Fransa, Almanya, Litvanya, İspanya, İsveç, Birleşik Krallık ARO olarak iki kurum belirlemiştir. Genel olarak baktığımızda ARO'ların kanun uygulayıcı birimler içerisinde kurulduğu, geri kalanlarının da adli ve multidisipliner yapıda olduğu görülmektedir. ARO olarak belirlenen kurumların çoğunluğu polis, adalet bakanlığı veya ülke mali istihbarat birimleri gibi kurumlardan oluşmaktadır.

Ayrıca her kurulan ARO'da CARIN bilgi ağı temas noktası belirlenerek CARIN'in çalışmalarını destekler nitelikte bir yapı öngörülmüştür. AB üyesi ülkelerce, ARO'lar arasında gerçekleştirilen işbirliği ve bilgi paylaşımlarından duyulan memnuniyet ARO Platform toplantılarında²¹ dile getirilmiştir. Şimdiye kadar hiçbir ARO tarafından herhangi bir talebin geri çevrilmemesi de ARO'lar arasında etkin bir işbirliğinin olduğunu göstermektedir.

ARO'lar tarafından bilgi taleplerinde 2006/960/JHA sayılı Karar'da belirtilen sürelerde cevapların verildiği görülmektedir. Özellikle Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya, Macaristan, Letonya ve Hollanda belirtilen süreler içerisinde bilgi değişiminde bulunmuştur. Ancak, örneğin Letonya tarafından 7/24 çalışan bir ARO olmaması sebebiyle sekiz saat kısıtı karşılanamamaktadır. Ayrıca 2006/960/JHA sayılı Karar'ın ekinde belirlenen bilgi değişim formunun ARO'lar arasında zorunlu tutulmaması kararlaştırılmıştır. ARO'lar bilgi taleplerini doğrudan diğer bir ARO'ya göndermenin yanı sıra CARIN, Interpol, Europol, mali istihbarat birimleri gibi diğer bilgi alma kanallarını da kullanmaktadırlar.

4.2. Malvarlıklarının Geri Alınması Birimleri İle İlgili Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

ARO'lar ile ilgili olarak uygulamada karşılaşılan sorunlar daha çok aşağıda belirtilen nedenlerden kaynaklanmaktadır;

- ARO'ların personel sayısının az olması,
- Asıl fonksiyonu kendi sınırları içerisinde suç gelirinin izini sürmek ve belirlemek olan ARO'ların çoğunluğunun ilgili veri tabanlarına doğrudan veya dolaylı erişim yetkisinin olmaması,
- ARO'lar arasında gerçekleştirilen e-mail ya da fax aracılığıyla olan bilgi değişimlerinin güvenli olmaması,
- Sadece bazı ARO'ların mal varlıklarının geri alınmasına ilişkin karşılıklı adli istinabe konularında merkezi temas noktası olması,

²¹ ARO Platform Toplantıları 2009 yılından itibaren düzenli bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

- ARO'ların dondurulan mal varlıklarının yönetimine katılmamaları,
- ARO'ların dondurma ve müsadereye ilişkin adli istatistiklere ulaşma imkânının olmaması,
- Tüm ARO'ların ticaret sicillerine ulaşma yetkisi varken sadece bir ülkenin ARO'sunun ulusal banka kayıtlarına ulaşabiliyor olması.

Genel olarak ARO'ların özellikle banka kayıtları gibi finansal bilgilere ulaşamamaları ve bilgi değişiminde güvenli bir sistemin olmaması, ARO'ların ulaştığı verilere ilişkin ulusal mevzuat farklılıkları karşılaşılan sorunlar arasındadır. Bu sebeple ARO'lar arasında koordinasyon görevini EUROPOL'ün üstlenmesi istenmekte olup, güvenli bir bilgi değişimi için EUROPOL SIENA (SIENA-TheSecure Information Exchange Network Application) sisteminin kullanılabileceği düşünölmektedir. Bu kapsamda 2009 yılından bu yana bazı ARO'lar ile pilot çalışmalar yapılmakta olup ve bazı ülke ARO'larının çalışanlarına eğitimler verilmiştir. CARIN'e üye olan ARO'lar Mayıs 2010 tarihinden itibaren ise SIENA güvenli ağı aracılığı ile bilgi paylaşımında bulunmaktadır (European Commission, 2010b).

4.3. Birleşik Krallık'ta Malvarlıklarının Geri Alınması Örneği

Avrupa Birliği üyesi ölkeler içerisinde en eski ARO yapılanmasına sahip ölkelerden biri olan Birleşik Krallık'ta malvarlığı geri alım birimi olarak çalışan kurum 2002 tarihinde Suç Gelirleri Kanunu'nun (Proceeds of Crime Act-POCA) yürürlüğe girmesinin ardından Şubat 2003 tarihinde faaliyete başlayan Asset Recovery Agency-ARA idi. POCA ile birlikte malvarlıklarının geri alınması konusunda polis, savcı, gelir idaresi ve gümrük yetkili kılınmıştır. POCA'da malvarlıklarının geri alınması konusunda el koyma, cezai müsadere, sivil müsadere ve vergileme yetkileri de yer almaktadır. Ayrıca, ARA Birleşik Krallık içerisinde sivil müsadere ve vergilerin geri alınması görev ve yetkisine sahip olan tek kuruluştur. 2007 tarihli Ciddi Suçlar Kanunu (The Serious Crime Act-SCA) ile ARA'nın Ciddi Suçlar Birimi (Serious Crime Agency-SOCA) ve Ulusal Polis Birimi (National Police Improvement Agency-NPIA) ile birleştirilmesi öngörölmüştür.

1 Nisan 2008 tarihinde de ARA ile SOCA'nın birleşme işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu birleşme ile ARA'nın POCA'da yer alan operasyonel fonksiyonları SOCA'ya dâhil edilmiş, eğitim fonksiyonları ise NPIA'ya dâhil edilmiştir.

Mali istihbarat ve müdahale birimi niteliğindeki Ciddi Organize Suçlar Birimi-SOCA, faaliyetlerine 1 Nisan 2006 tarihi itibarıyla başlamış olup, İçişleri Bakanlığı tarafından görevlendirilen 11 üyeli bir Kurul tarafından idare edilmektedir. Ayrıca içerisinde şüpheli işlem raporları alan, analiz eden ve dağıtan bir mali istihbarat birimi yapısını da barındırmaktadır. SOCA'nın içerisinde bulunan mali istihbarat birimine (UKFIU-UK Financial Intelligence Unit) ARO görevi verilmiştir. Böylece finansal bilgilere daha hızlı ulaşılabilmesi ve etkin bir koordinasyonla mal varlıklarının izinin sürülebilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda bu birimin ARO görevini daha iyi bir şekilde yürütebilmesi

için erişebildiği veri tabanlarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Serious Organised Crime Agency (SOCA), 2008).

Birleşik Krallık'ta iki kurum ARO olarak belirlenmiştir. SOCA'nın içerisinde bulunan UKFIU-UK Financial Intelligence Unit İngiltere, Kuzey İrlanda ve Galler için, İskoç Suç ve Uyuşturucu ile Mücadele Ajansı'nın (SCDEA) Karapara Aklama Birimi ise İskoçya için ARO olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, İngiltere'de varlıkların geri alınması sürecinde görevli dokuz adet bölgesel varlıkların geri alınması takımı kurulmuş olup bu takımlar varlıkların geri alınması soruşturmalarını yürütmekte, merkezi ARO olan UKFIU ile işbirliği halinde çalışmaktadır.

Birleşik Krallık'ta malvarlıklarının geri alınması konusunda ise aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır:

- **Sivil Müsadere**

Birleşik Krallık'da sivil müsadere sistemi Asset Recovery Agency-ARA tarafından gerçekleştirilmektedir. POCA'nın 5. bölümünde yer alan sivil müsadere ile cezai müsadere farklı olarak, fail yerine malvarlığı esas alınarak, malvarlığının müsadere sine gidilebilmesi için mahkûmiyet koşulu aranmamaktadır. Sivil müsadere için malvarlığının suçtan kaynaklandığının gösterilmesi yeterli bulunmaktadır.

- **Cezai Müsadere**

Bir sanığın finansal bir kazanç elde etmiş olduğu bir suçtan mahkumiyeti halinde, bu kişinin suç işlemeyi bir yaşam tarzı olarak benimsediği anlaşıldığında (Ör: Uyuşturucu suçundan elde edilen gelir) suç geliri müsadere edilmektedir.

- **El koyma ve Dondurma**

Öncelikle el konulacak malvarlığının tespiti gerçekleştirilmektedir. Müsadereye tabi tutulacak mal varlığının elden çıkarılmasını veya üçüncü kişiler üzerine kayıtlanmasını engellenmek amacıyla daha ilk aşamada soruşturmanın başlangıcında el koyma ve dondurma işlemi yapılmaktadır.

- **Vergileme**

Birleşik Krallık'ta suç gelirlerini vergileme yetkisi bulunmakta olup, bu vergileme bir kişinin gelirinin suçtan kaynaklandığı konusunda yeterli delillerin olduğu durumda, sivil müsadereye tabi mal varlıkları için kullanılmaktadır.

5. YOLSUZLUKLA MÜCADELE KAPSAMINDA MALVARLIğI GERİ ALINMASI BİRİMLERİNİN TÜRKİYE AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Suç gelirlerinin müsadere sine ve ülke dışına çıkarılmış yolsuzluk kaynaklı malvarlıklarının geri alınması, suçluların bu gelirleri gerek Avrupa Birliği içerisinde gerekse diğer ülkelere

çıkarak izini kaybettirmek istemesi sebebiyle küresel bir olgudur. Bu sebeple Avrupa Birliği üyesi ¼lkeler arasında gerçekteştirilen işbirliğinin yanı sıra diğer üçüncü ¼lkeler ile gerçekteştirilecek işbirliği de büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda yolsuzlukla mücadele alanındaki çabaları güçlendirme amaçlı müsadere ve malvarlıklarının geri alınmasına ilişkin Avrupa Birliği düzenlemeleri revize edilerek, üye ¼lkelerde etkin bir malvarlıklarının geri alınması sistemi oluşturulmak istenmektedir.

Yolsuzluk gibi tüm suçlardan elde edilen gelirlerle ilişkili malvarlıklarının geri alınması amacıyla kurulan malvarlıklarının geri alınması birimleri (ARO'lar) arasındaki işbirliği etkin bir şekilde gerçekteştirildiğinde müsadere ve dondurma işlemleri hakkındaki talepler başarılı bir biçimde karşılanacaktır. Tüm Avrupa Birliği üyesi ¼lkelerde ARO'ların kurulması ve belirlenmesi ile birlikte suç gelirinin bulunduğu yerin ve sahibinin belirlenmesinde hızlı bilgi akışı sağlanarak suç gelirlerinin izi daha kolay bir şekilde sürülebilecektir.

Ayrıca Avrupa Birliği'nin 22 Kasım 2010 tarihli AB'nin İç Güvenlik Stratejisi'ne ilişkin Bildirisi'nde (COM(2010)673) uluslararası suç organizasyonları ile mücadele başlıklı amacının altında yer alan eylemlerden birisi suç gelirlerinin müsadere edilmesidir. Bu kapsamda 2014 yılı itibariyle tüm üye ¼lkelerin gerekli yetki, kaynak, eğitim, güç ve bilgi değişim kapasitesi ile donatılmış malvarlıklarının geri alınması birimlerine sahip olmaları istenmektedir. Avrupa Komisyonu tarafından da 2013 yılı itibariyle üye ¼lkelerin malvarlığı geri alım birimlerinin performanslarını değerlendirebilecekleri göstergelerin belirleneceği de belirtilmiştir (European Commission, 2010a).

3 Ekim 2005 tarihinden bu yana Avrupa Birliği ile müzakerelere devam eden ve birliğe aday ¼lkeler arasında yer alan ¼lkemiz açısından da yolsuzlukla mücadele ve malvarlıklarının geri alınması konusu büyük önem taşımaktadır. Ayrıca Konsey Çerçeve Kararlarının bağlayıcı özelliği de dikkate alındığında tüm AB üyesi ¼lkelerin malvarlığı geri alım birimi kurmaları ya da belirlemeleri bir zorunluluktur.

Durumu Türkiye açısından değerlendirecek olursak AB ile üyelik müzakereleri kapsamında, 4 No'lu Sermayenin Serbest Dolaşımı Faslı, Avrupa çapında daha açık, bütünlüşmüş, rekabetçi ve etkin bir ortak pazar ve finansal hizmet yapısının tesisi adına önemli bir konuma sahiptir.

Fasıl içeriği temel olarak sermaye hareketleri ve ödemeler, ödeme sistemleri ve aklama ile mücadele alt başlıklarından oluşmakta olup Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşmada yer alan hükümlerin yanı sıra fasıl ile ilgili temel yasal çerçeveyi oluşturan kaynaklar arasında "Üye ¼lke Varlıklarının Geri Alınması Ofisleri arasında işbirliğine ilişkin 6 Aralık 2007 tarih ve 2007/845/JHA sayılı Konsey Kararı" da bulunmaktadır (Avrupa Birliği Bakanlığı, 2012a). Sermayenin serbest dolaşımı faslına ilişkin tanıtıcı tarama 25 Kasım 2005 ve ayrıntılı tarama 22 Aralık 2005 tarihlerinde gerçekteştirilmiş olup, Tarama Sonu Raporu 14 Şubat 2007'de düzenlemiştir. Fasla dair iki adet teknik açılış kriteri getirilmiştir. Bunlar;

- Sermaye hareketleri ve ¼demeler alanındaki m¼ktesebatın benimsenmesine ilişkin strateji ve eylem planının Komisyona sunulması.
- Kara paranın aklanmasının ¼nlenmesine ilişkin eylem planının Komisyona sunulmasıdır (Avrupa Birliği Bakanlığı, 2012b).

Kara paranın aklanmasına ilişkin Eylem Planı'nın komisyona 12 Eyl¼l 2008 tarihinde sunulmasının ardından T¼rkiye fasla dair M¼zakere Pozisyon Belgesi'ni Kasım 2008'de AB Komisyonu'na sunmuştur ve 18 Aralık 2008 tarihinde fasıl m¼zakerelere aılmıştır. M¼zakere Pozisyon Belgesi'nin "Aklama ile M¼cadele" başlıklı b¼l¼m¼nde, ilk hazırlanan taslağında ARO yapılanmasına ilişkin taahh¼d¼m¼z yer almamış olup, Komisyon'un Adalet, ¼zg¼rl¼k ve G¼venlik Genel M¼d¼rl¼đ¼'n¼n T¼rkiye Masası vasıtasıyla Dışışleri Bakanlığı'na bildirilen g¼r¼ř¼zerine M¼zakere Pozisyon Belgesi'ne eklenmiştir. Sonu¼ olarak M¼zakere Pozisyon Belgesi'nde ¼lkemizde en ge¼ ¼yelikten iki sene ¼ncesine kadar Malvarlıklarının Geri Alınması Birimi (Asset Recovery Office- ARO) yapılanmasının ihdas edilmesine y¼nelik ulusal taahh¼d¼m¼z yer almaktadır (B¼rekçi ve Yurdakul, 2011:183-184).

Bu kapsamda ¼lkemizde ulusal bir malvarlığı geri alım birimi ihdası i¼in 2009 yılında Adalet Bakanlığı koordinasyonunda teknik bir komite oluşturulacağı MPB'de yer almaktadır. Taahh¼d¼m¼z doğrultusunda oluşturulan teknik komite ¼alıřmaları 2010 yılı Ocak ayında başlamış olup teknik komite ¼alıřmaları halen devam etmektedir (B¼rekçi ve Yurdakul, 2011:233).

6. SONU¼

Yolsuzluk gibi suçlardan elde edilen gelirlerin hızlı bir şekilde tespit edilmesi ve s¼z konusu malvarlıklarının geri alınmasına y¼nelik, el konularak m¼sadere edilmesinin sağlanması b¼y¼k ¼nem taşımaktadır. Adli yardım talebi aracılığıyla bir kişinin yurt dışında malvarlığının olup olmadığının araştırılması s¼reci en az bir yıl s¼rebilmektedir, fakat paranın ¼ok hızlı hareket ettiği g¼z ¼n¼ne alındığında, su¼ gelirleri ile m¼cadelede malvarlığının tespiti ve el koymanın ¼ok hızlı olması gereklidir.

Malvarlığı geri alım birimlerinin (ARO) kurulması ¼lkemiz i¼in de bu a¼ıdan b¼y¼k ¼nem arz etmektedir. ARO'lar aracılığıyla sınır aşan bir su¼ ile ilgili olarak ¼ok kısa bir s¼re i¼erisinde su¼luya ve su¼a ait malvarlıklarının (hesap bilgileri, taşınmaz, motorlu taşıt) hangi ¼lkelerde olduğu tespit edilebilmektedir. Bunun sonrasında da sadece o ¼lkelere adli yardım talebinde bulunularak malvarlıklarına el konulması ve sonrasında m¼sadere edilmesi sağlanabilmektedir. Su¼tan kaynaklanan malvarlıklarının geri alınması; finansal g¼c¼ ve su¼luların işledikleri su¼lardan dolayı zenginleşmelerini ¼nlemek a¼ısından ¼ok ¼nemli bir yere sahiptir.

KAYNAKÇA

- ABGS, (2011), Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin İşleyişı Hakkında Antlaşma, Ankara.
- Avrupa Birliği Bakanlığı, (2012a), Fasil 4 Sermayenin Serbest Dolaşıımı, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=69&l=1>, Erişim Tarihi: 01.07.2012.
- Avrupa Birliği Bakanlığı, (2012b) http://www.abgs.gov.tr/files/EMPB/sermayenin_serbest_dolasimi_sunumu_ekim_2011_pptx_otomatik_kaydedilme_.pdf, Erişim Tarihi: 01.07.2012.
- Avrupa B¼lteni, "AB'de Yolsuzluk Sorunu", <http://www.avrupabulteni.com/abdeyolsuzluk-sorunu--28207h.htm> , Erişim Tarihi: 25.05.2012.
- BÖREKÇİ Havva, YURDAKUL Mehmet Onur, (2011) Avrupa Birliği ve T¼rkiye'nin Katılım Sürecinde MASAK, Ankara.
- Commission of the European Comities, (2008)," COM(2008)766:Communication From The Commission To The European Parliament And The Council Proceeds of Organised Crime Ensuring that "Crime does not pay", <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriSer.do?uri=COM:2008:0766:FIN:EN:PDF> Erişim Tarihi:01.08.2011
- Commission of the European Comities, (2011), "COM(2011)176 Final: Report From the Commission to the European Parliament and to the Council based on Article 8 of the Council Decision 2007/845/JHA of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the field of tracing and identification of proceeds from, or other property related to, crime", http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/1_EN_ACT_part1_v8.pdf, Erişim Tarihi:01.09.2011
- European Commission (2009), "Eurobarometer, Attitudes of Europeans Towards Corruption Full Report", http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_325_sum_en.pdf, Erişim Tarihi:01.09.2011
- European Commission (2010a), "The EU Internal Security Strategy in Action: Five steps towards a more secure Europe, COM(2010) 673 Final", http://ec.europa.eu/commis_sion_2010-2014/malmstrom/archive/internal_security_strategy_in_action_en.pdf, Erişim Tarihi:14.10.2011
- European Commission (2010b), Overview of information management in the area of freedom, security and justice, COM(2010)385 Final, 20.07.2010, s.14-15, http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/com_2010_385_en.pdf, Erişim Tarihi: 09.07.2012.
- European Commission (2011a), "Fighting Corruption in the EU, COM(2011) 308 Final", http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/doc/110606/308/1_EN_ACT_part1_v12%5B1%d.pdf, Erişim Tarihi:

- European Commission (2011b), “Corruption:Steppingup the Fight”, http://ec.europa.eu/news/justice/110606_en.htm, Erişim Tarihi:05.09.2011.
- European Commission (2011c), “Commission Decision of 6.6.2011 Establishing an EU Anti-corruption reporting mechanism for periodic assessment (“EU Anti-corruption Report”)",[http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/110606/3673/COM%20Decision%20C\(2011\)%203673%20final%20_EN.pdf](http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/110606/3673/COM%20Decision%20C(2011)%203673%20final%20_EN.pdf),Erişim Tarihi:05.09.2011.
- European Commission (2011d),”COM(2011)176 Final: Report From the Commission to the European Parliament and to the Council based on Article 8 of the Council Decision 2007/845/JHA of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the field of tracing and identification of proceeds from, or other property related to, crime”, http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/1_EN_ACT_part1_v8.pdf, Erişim Tarihi:01.09.2011.
- European Commission (2012), “COM(2012)85, Proposal for a Directive Of The European Parliament And Of The Council on the Freezing and Confiscation of Proceeds of Crime in the European Union, http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/20120312/1_en_act_part1_v8_1.pdf, Erişim Tarihi: 25.05.2012.
- European Council (2010), The Stockholm Programme — An Open And Secure Europe Serving And Protecting Citizens (2010/C115/01),04.05.2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:en:PDF>, Erişim Tarihi: 07.07.2012.
- European Law Enforcement Agency (EUROPOL), (2007), “Camden Assets Recovery Inter Agency Network - CARIN”, http://www.europol.europa.eu/publications/Camden_Assets_Recovery_Inter-Agency_Network/CARIN_Europol.pdf, Erişim Tarihi: 20.12.2009.
- European Union (EU), (2011), “Stockholm Programme-An Open andSecure Europe Serving and Protecting the Citizens” <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st17/st17024.en09.pdf>, Erişim Tarihi:10.09.2011.
- European Union Law (2001), “2001/500/JHA: Council Framework Decision of 26 June 2001 on Money laundering, the identification, tracing, freezing, seizing and confiscation of instrumentalities and theproceeds of crime”, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001F0500:EN:HTML>, Erişim Tarihi:01.09.2011.
- European Union Law (2003), “2003/577/JHA: Council Framework Decision of 22 July 2003 on the execution in the European Union of orders freezing property or evidence”,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003F0577:20030802:EN:PDF>, Erişim Tarihi:01.09.2011.

European Union Law (2005), "2005/212/JHA: Council Framework Decision of 24 February 2005 on Confiscation of Crime-Related Proceeds, Instrumentalities and Property",

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005F0212:EN>: NOT, Erişim Tarihi:01.09.2011.

European Union Law (2006), "2006/783/JHA:Council Framework Decision of 6 October 2006 on the application of the principle of mutual recognition to confiscation orders", <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0783:EN:HTML>, Erişim Tarihi:01.09.2011.

European Union Law (2007), "2007/845/JHA:Council Decision of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the Field of Tracing and Identification of Proceeds From, or Other Property Related to Crime", <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0103:0105:EN:PDF>, Erişim Tarihi:01.09.2011.

European Union Law (2006), "2006/960/JHA:Council Framework Decision of 18 December 2006 on simplifying the exchange of information and intelligence between law enforcement authorities of the Member States of the European Union",

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0960:EN>: HTML, Erişim Tarihi: 01.09.2011.

Europol, "EU Asset Recovery Offices and the CARIN Network", http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2011-August-25-26/Presentations/Burkhard_Muehl_Europol.pdf, Erişim Tarihi: 14.10.2011.

ERSOY Ömer, (2011), "AB'den Yolsuzluk Atağı",<http://www.sde.org.tr/tr/haberler/1034/abden-yolsuzluk-atagi.aspx>, Erişim Tarihi:20.09.2011.

Irish Naturalisation and Immigration Service, (2008), "Criminal Assets Bureau Annual Report 2008", <http://www.inis.gov.ie/en/JELR/Criminal%20Assets%20Bureau%20-%20Annual%20Report%202008.pdf/Files/Criminal%20Assets%20Bureau%20-%20Annual%20Report%202008.pdf>, Erişim Tarihi:28.09.2011.

İktisadi Kalkınma Vakfı, <http://www.ikv.org.tr>, Erişim Tarihi: 15.06.2012.

Serious Organised Crime Agency (SOCA), (2008), "SAR 2008 Annual Report", http://www.soca.gov.uk/search?q=aro&option=com_googlemini, Erişim Tarihi: 15.06.2010.

The Council of the European Union, "Convention on the Protection of the European Communities' Financial Interests", <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1995:316:0048:0057:EN:PDF>, Erişim: 22.06.2012.

- The Financial Action Task Force (FATF) (2011), "Report Laundering the Proceeds of Corruption, July 2011", <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/31/13/48472713.pdf>, Erişim Tarihi:01.10.2011.
- TOPKAYA Hatice, TOPKAYA Ahmet, (2009), "Yolsuzlukla M¼cadelede Etkin Bir Araç: BM Sözleşmesi Çerçevesinde Yolsuzluk Kaynaklı Mal Varlıklarının Geri Alınması", *Sayıştay Dergisi* Sayı:74–75.
- Transparency International, (2011), Corruption Perceptions Index 2011, <HTTP://CPI.TRANSPARENCY.ORG/CPI2011/RESULTS/>, Erişim Tarihi: 22.06.2012.
- United National Office on Drugs and Crime(UNODC) (2011a), "UNODC's Action Against Corruption and Economic Crimes", <http://www.unodc.org/unodc/en/corruption/index.html>, Erişim Tarihi: 09.08.2011.
- United National Office on Drugs and Crime (UNODC) (2011b), "Estimating Illicit Financial Flows Resulting From Drug Trafficking and Other Transnational Organized Crimes" Research Report, October 2011, http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_financial_flows_2011_web.pdf, Erişim Tarihi: 26.05.2012.